

Arhiva “Mircea Eliade” a lui Mac Linscott Ricketts

Mac Linscott Ricketts (25 decembrie 1930 - 12 februarie 2022) e considerat cel mai important biograf al lui Mircea Eliade. A absolvit Emory University cu un masterat în teologie, iar apoi, între anii 1959-1964, a făcut un masterat și un doctorat în istoria religiilor la Universitatea din Chicago. A urmat cursurile lui Eliade și l-a avut drept conducător al tezei. A predat apoi la Milikin University (1964-1965), Duke University (1965-1970) și Louisburg College (1971-1995), păstrând legătura cu profesorul său până la sfârșitul vieții acestuia. După un număr de recenzii și mici articole despre Eliade, în anul 1966 publică prima contribuție la cunoașterea lui: un articol polemic în legătură cu anexarea savantului de către curentul “teologiei morții lui Dumnezeu”. A fost urmat de o altă contribuție care clarifică o confuzie, din păcate încă răspândită, “jungianismul” lui Eliade.

În anul 1971 a decis să învețe limba română pentru a putea citi scrierile de tinerețe ale lui Eliade, precum și literatura și publicistica lui din epoca exilului. S-a apucat apoi să-l traducă în engleză, începând cu volumul *Amintiri* și cu romanul *Noaptea de Sânziene*. Îmbarcându-se în proiectul unei monografii Eliade, a obținut în 1981 o bursă Fulbright pentru a studia scrierile lui din România. A putut astfel petrece trei luni în bibliotecile din București, cu precădere la Biblioteca Academiei Române. Cartea, intitulată *Mircea Eliade, The Romanian Roots: 1907-1945*, a apărut în 1988 (East European Monographs, Boulder / Columbia University Press, New York) și a fost tradusă în română în anul 2004. A publicat numeroase articole și studii aducând contribuții solide, durabile la cunoașterea operei și activității lui Eliade și a coeditat câteva volume dedicate lui. Unele dintre articole, cele care privesc chestiunea simpatiilor politice de tinerețe, au fost adunate în volumul *Former Friends and Forgotten Facts* (Criterion, 2003). S-a publicat, de asemenea, o parte a corespondenței sale (cu M. Eliade, I.P. Culianu, Maitreyi Devi și Th. Löwenstein-Lavi), iar alta se află în pregătire.

Monografia dedicată tânărului Eliade urma a fi continuată de o altă carte de dimensiuni monumentale, *Mircea Eliade uprooted*, dar reluând-o cu începere din 1940. Pentru cercetări Ricketts a câștigat două burse de la National Endowment for the Humanities în anii 1984-1985 și 1996. Aceste cercetări erau la fel de minuțioase și complete precum cele care s-au materializat în prima operă. Din nefericire, două lucruri l-au împiedicat să o finalizeze. De pe la începutul anilor 1990, o mare parte a eforturilor sale au fost deviate spre așa-zisa chestiune “felix culpa”, la care a adus contribuții esențiale demontând acuzații și afirmații nefondate ale criticilor ideologici ai lui Eliade. Apoi, în mai 1998 a suferit o afecțiune neurologică, care i-a afectat memoria, și din care s-a recuperat cu mare efort. A publicat doar câteva capitole ale cărții, care însă reprezintă cele mai bune contribuții de până acum la cunoașterea perioadei dintre 1940 și 1945 a vieții și operei lui Eliade (și care ar putea fi strânse într-un volum).

Nu în ultimul rând, Ricketts a fost un neobosit traducător al scrierilor românești ale fostului său profesor. I-a tradus în engleză aproape toate cărțile și o mare parte a articolelor, dar numai unele dintre ele au fost publicate.

Ca urmare a deteriorării stării sale de sănătate, profesorul Ricketts s-a retras din activitatea de cercetare în septembrie 2018, la vârsta de 88 de ani. Îi plăcea totuși să-și petreacă timpul liber traducând din proza de tinerețe a lui Eliade.

În primăvara anului 2019, prin intermediul lui Liviu Bordaș, cea mai mare parte a arhivei sale a fost donată bibliotecii Colegiului Noua Europă. Jumătate din ea cuprinde următoarele secțiuni de manuscrise: 1) scrierile lui Ricketts despre Eliade și despre istoria religiilor; 2) corespondența sa; 3) o parte a notelor de cercetare; 4) o parte a copiilor după manuscrisele din fondul Mircea Eliade Papers (University of Chicago Library); 5) material din alte arhive publice (în copie) și din arhive personale (în original). Cealaltă jumătate cuprinde: 6) întreaga colecție a publicațiilor despre Eliade adunate de Ricketts; și 7) o parte a colecției de publicații asupra altor subiecte înrudite.

Restul arhivei a fost preluat de prof. Bryan S. Rennie (New Wilmington, PA), urmând a fi mai apoi donat unui repository public. Pe lângă ceea ce a rămas din secțiunile 3), 4) și 7), se află la el întreaga

colecție a scrierilor lui Eliade (majoritatea în xerocopii) și traducерile lui Ricketts, pe care le pregătește pentru publicare. Materialele care fuseseră deja donate unor persoane sau biblioteci sunt în curs de recuperare sau copiere pentru a fi adăugate fondului de la București.

Întregul material e păstrat în dosare distribuite, după ordinea secțiunilor, în 42 de cutii de arhivare. Tematica lui este foarte variată, dar legată în mod majoritar de Eliade și de istoria religiilor (excepțiile privesc alte câteva interese academice sau personale ale lui Ricketts). E scris în multiple limbi, cu precădere în engleză și română, urmate de franceză, germană, italiană, spaniolă etc.

Dr. Liviu Bordaș, NEC Alumnus, 2022